

an early time, which it recovered after the lapse of some hours. The bird had a bathing basin in the open, but it bathed only once a week (my jackdaw bathed every day, often several times a day). The last days before the magpie flew away its feeding visits became fewer and fewer, and its timidity, also towards me, increased considerably. The day when it disappeared (14th July) it was fed only once. In the last few days it had roamed about in the wood in the vicinity of the aquarium, but it always found its way home without fail, although it could not see home (in contrast to the young jackdaws which were completely lost if they could not see home). Owing to the evidently inborn timidity and "stupidity" of the magpie as compared *e. g.* to a jackdaw it was impossible to carry out special experiments with this free-flying magpie as I did with the jackdaws (experiments on the sense of colour).

To arter nye for Danmark: Stribet Ryle (*Calidris melanotos* (Vieill.)) og Tyrkerdue (*Streptopelia d. decaocto* (Friv.)).

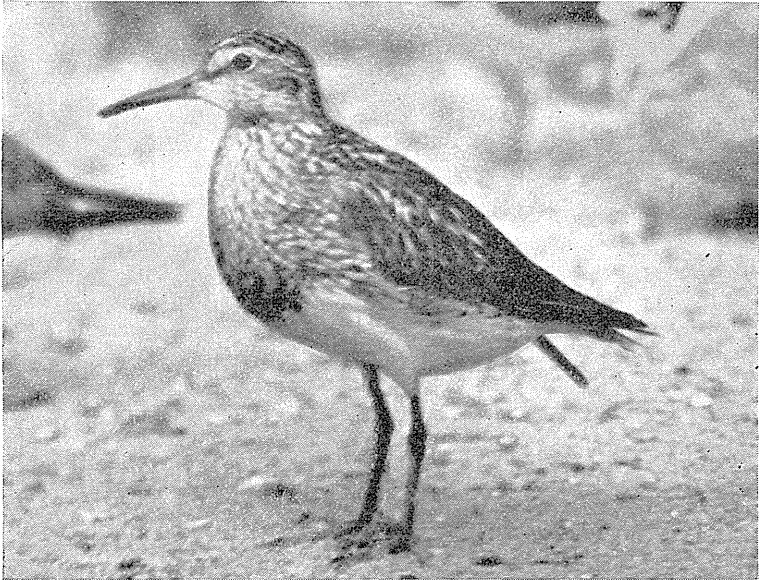
Af HOLGER POULSEN.

(With a Summary in English: Two species new for Denmark:
American Pectoral Sandpiper (*Calidris melanotos* (Vieill.))
and Indian Ring-Dove (*Streptopelia d. decaocto* (Friv.)).

Fra Zoologisk Have, København.

Den 21. juli 1950 blev der fanget en lille vadefugl i en fælde på det inddæmmede areal på Amagers vestkyst. Denne fælde er sat op af grosserer P. THOLSTRUP og Zool. Haves dyrepasser N. MARDAL JENSEN, der ringmærker fugle for Zoologisk Museum i København. Dyrepasser MARDAL JENSEN, der har dispensation fra jagtloven til at fange et mindre antal fugle til Zool. Have, tog denne fugl med til Zool. Have, mens de andre fugle, der var gået i fælden — Mudderklirer (*Actitis hypoleucos* (L.)) og Tinksmede (*Tringa glareola* (L.)) — blev ringmærket og sluppet løs igen. Da jeg så fuglen, tænkte jeg, at det kunde være en Sortgraa Ryle (*Calidris maritima* (Brünn.)); ganske vist var den for lys, men den kunne jo være i en dragt, jeg ikke kendte, og desuden var den for langbenet. Senere tænkte jeg, at det måske var en Kærløber (*Limicola falcinellus* (Pont.)). Den havde nemlig nogle lyse og mørke striber på hovedet, men på den anden side, var den

alt for stor. Den lignede ikke nogen dansk art, men at det skulle være en hel fremmed fugl, kviede jeg mig ved at tro. Jeg havde ingen litteratur eller fugleskind til at sammenligne med, men jeg kunne nok se, at der var noget galt ved denne fugl, og dyrepasser V. KJÆRBY JENSEN mente også, at det ikke kunne være nogen dansk fugl. I slutningen af august tog jeg

U. MØHL-HANSEN fot.

Fig. 1. Stribet Ryle (*Calidris melanotos*) i Zoologisk Have, fanget på Amager 21. juli 1950.

American Pectoral Sandpiper (*Calidris melanotos*) in the Zoological Garden, trapped at Amager July 21st, 1950.

den med ind på Zool. Museum, og der bestemte jeg den sammen med Dr. FINN SALOMONSEN og konservator HARRY MADSEN. Ved at sammenligne fuglen med beskrivelserne i HARTERT 2, p. 1585 og i WITHERBY 4, p. 263 og ved at sammenligne fuglen med skind fra Zool. Museums samlinger kunne vi se, at det måtte være *Calidris melanotos* (Viell.), der på engelsk hedder American Pectoral Sandpiper. Den ligner mest en Almindelig Ryle (*Calidris alpina* (L.)), men er større. Den er lidt større end Krumnæbbet Ryle (*Calidris ferrugineus*

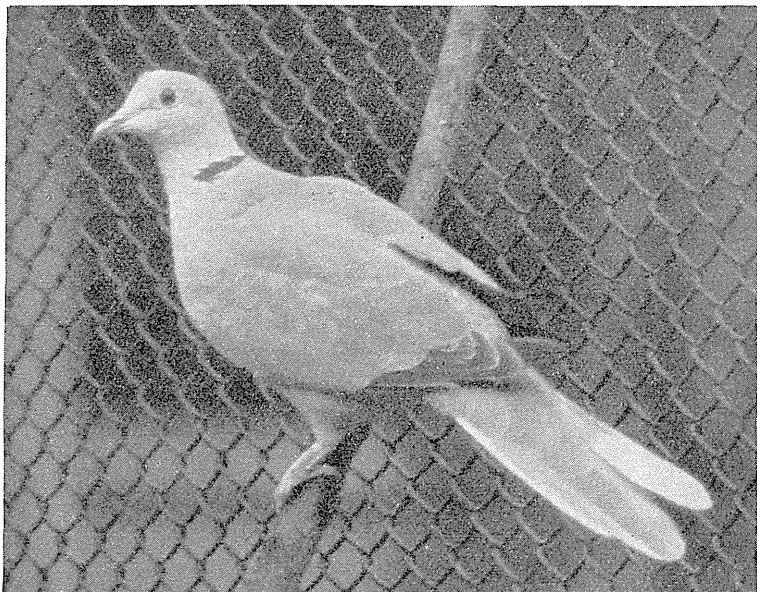
(Pont.) og mindre end Islandsk Ryle (*Calidris canutus* (L.)). Brystet har tydelige mørke længdestriber, og der er en skarp grænse mellem det stribede bryst og den hvide underside. På hovedet har den nogle svage lyse og mørke striber og på ryggen en svag v-formet tegning med spidsen vendende mod halen. Da fuglen blev fanget, var den i sommerdragt. Denne dragt ligner iøvrigt vinterdragten meget, men har et mere brunligt anstrøg. Noget sort eller brunt brystskjold har denne art ikke. Det er sikkert en gammel fugl; ungfugledragten er nemlig noget lysere, brunlig med lyse fjerrande. (Da den senere blev udstoppet, viste det sig at være en gammel han). Når den flyver op, kan man se, at halens midterparti er mørkt, mens de yderste dele er lyse. Benene er mørkt grøn-gule, og det mørkebrune næb er ganske svagt bøjet i spidsen.

Den opfører sig anderledes end ryler i almindelighed, idet den meget ofte holder kroppen mere skråt opad og halsen noget strakt mindende noget om Brushanen (*Philomachus pugnax* (L.)). Den har desværre ikke ladet sin stemme høre, men den skal være ret forskellig fra den Alm. Ryles. Når den jages op, udstøder den ifølge de engelske iagttagere (Brit. Birds 1949) et svagt, hæst: *trit trit*.

Dens hjemsted er de arktiske kystegne i det nordøstlige Sibirien og det nordvestlige Nordamerika. Den yngler i fugt-tige tundraegne og færdes i det hele taget ikke så meget på åbne strande, men mere i marskområder og strandenge med kraftig græsvegetation. De amerikanske fugle overvintrer i Sydamerika i Peru, Chile og Argentina helt ned til Patagonien. Hvor de sibiriske fugle trækker hen, ved man ikke rigtigt, men arten er i hvert fald truffet i Japan og på New Zealand. Den kendes også fra Grønland, og i Europa kendes den fra Frankrig og især fra de Britiske Øer, hvor den er iagttaget ca. 50 gange. I 1948 blev der i England iagttaget 10 stykker på 9 forskellige steder i tidsrummet mellem maj og oktober. I Norge blev et individ skudt på Jæren i 1924 (SCHAANNING 1924). Fra Sverige kendes den ikke og heller fra Tyskland. Det er naturligvis ikke godt at vide, om denne fugl stammer fra Sibirien eller Nordamerika. Englænderne mener, at nogle af de iagttagne fugle rimeligvis stammer fra Sibirien, mens andre sandsynligvis har krydset Atlanterhavet (Brit. Birds 1949 p. 135).

Det er muligt, at denne ryleart før er blevet slået ud af sin trækrute og er havnet her i landet, men ikke er blevet opdaget. Den forveksles nemlig let med andre ryler. På den anden side må det fremhæves, at den kan identificeres i naturen, hvad jo også de mange engelske iagttagelser viser.

Den 21. august 1950 spurgte dyrlæge E. BAADSGAARD BRUUN,

U. MØHL-HANSEN fot.

Fig. 2. Tyrkerdue (*Streptopelia decaocto*) i Zoologisk Have, fanget i Holstebro ca. 1. juli 1950.

Indian Ring-Dove (Streptopelia decaocto) in the Zoological Garden, caught at Holstebro about July 1st, 1950.

Holstebro, mig, om jeg kunne klare et ornithologisk spørgsmål for ham. Han har i de sidste 10 år haft en stamme frit-flyvende, tamme Skoggerduer også kaldet Latterduer (*Streptopelia roseogrisea* (Sundev.)) på sin bopæl i Holstebro. Disse duer strejfer noget omkring dog næppe uden for byområdet. I juli og august 1950 var der kommet to duer tilflyvende. De lignede de tamme meget, men var mørkere og noget større. Hvad kunne det være for duer? Jeg tænkte straks, at det højst sandsynligt drejede sig om Tyrkerduen

(*Streptopelia decaocto* (Friv.)), som er ved at brede sig mod nordvest, og jeg bad derfor om at få duen at se. Et par dage efter kom en af fuglene i en kasse til Zool. Have, og det viste sig ganske rigtigt at være en Tyrkerdue.

Hr. BAADSGAARD BRUUN har meddelt mig, at den første due kom flyvende omkring 1. juli 1950. Den var ret sky og kom i begyndelsen kun på korte visitter og forsvandt altid vestpå. En skoggerduehan begyndte at følge den, og det lykkedes at fange den. Den næste kom ca. 10. august og var ligesom den forrige en hun, og den parrede sig også med en skoggerduehan. De blev fanget, og der er nu to unger, som altså er bastarder mellem Skoggerdue og Tyrkerdue.

En tredje Tyrkerdue blev iagttaget den 16. august 1950 af sagfører K. BAADSGAARD BRUUN og sygehusinspektør K. P. NIELSEN Holstebro, i Bøvlingbjerg ca. 25 km. vest for Holstebro. Duen sad på vejen og fløj ud over markerne. Iagttagerne kendte fuglen fra Holstebro. Dyrlæge BAADSGAARD BRUUN meddelte mig desuden: "En gammel han ankom her i min have den 22. 8. 1950. Den var meget interesseret i hunnerne. Kurrede ustandseligt: *hu hu hu*, midterste lyd langtrukken. Under flugt kurrede den også i een langtrukken tone. De indfangne duer viste udpræget vild opførsel i voliere."

Tyrkerduen hører til samme slægt (*Streptopelia*) som Turtelduen (*Streptopelia turtur* (L.)) og den tamme Skoggerdue *Streptopelia roseogrisea* (Sundev.). De ligner også hinanden meget af skikkelse. De har alle en mørk plet på halsen. Hos Tyrkerduen og Skoggerduen er der en sort tværstribet på bagsiden af halsen; hos Turtelduen er der på hver side af halsen en mørk plet med blågrå striber. De har alle brungrå farver. Turtelduen er dog noget mørkere og har sortplettede vinger. Tyrkerduen og Skoggerduen er derimod nærmest ensfarvet gråbrune, den sidstnævnte dog noget lysere ofte nærmest isabelfarvet og undertiden hvid. Stamformen til den tamme Skoggerdue, den afrikanske *Streptopelia roseogrisea* (Sundev.), ligner Tyrkerduen meget. Den eneste tydeligt synlige forskel er, at underhaledeækfjerene hos Tyrkerduen er grå, mens de hos *Streptopelia roseogrisea* er lyse, næsten hvide. Denne afrikanske due har vi jo ingen chance for at træffe herhjemme i naturen, så en forveksling med Tyrkerduen er udelukket,

så meget desto mere som den ikke holdes som burfugl herhjemme og i det hele taget er en sjælden burfugl. Derimod kan Tyrkerduen nok forveksles med den tamme Skoggerdue, hvis rette latinske navn er *Streptopelia roseogrisea*. Den går ofte under et synonymt navn, *Streptopelia risoria* (L.), og undertiden bruges navnet *Streptopelia decaocto* om den, men det er forkert. *Streptopelia decaocto* er Tyrkerduen, som især adskiller sig fra Skoggerduen ved at kurre på en helt anden måde.

Tyrkerduen kendes fra fritflyvende Skoggerduer på at være noget større og mørkere, men det bedste kendetegn er dog stemmen. Mens Skoggerduens kurren består af to stavelser med tryk på den sidste, langtrukne lyd: *gu grrru*, består Tyrkerduens kurren af tre stavelser med tryk på anden stavelse: *gu gû gu*. Sådan gengives Tyrkerduens kurren mange steder i litteraturen og anføres som et karakteristisk kendetegn (SCHÜZ 1948, BODENSTEIN 1949). Dr. A. HEMMINGSEN har meddelt mig det samme om den østlige race af Tyrkerduen, som han har hørt i Kina. Desværre har jeg ikke selv hørt fuglen i Zool. Have sige noget. Det er en hun, men hunnerne har også den karakteristiske kurren, der hos dem blot er svagere og frembringes hurtigere (BODENSTEIN 1949 p. 113).

Ligesom hos tamduen har Tyrkerduens kurren to biologiske funktioner, forsvar af territorium (hos begge køn), tillokning af hun og del af parringsleg (hos han). Karakteristisk for Skoggerduen er en latterlignende stemme: *hi hi hi hi hi*, der frembringes både af han og hun i ophidselse f. eks. ved paring. Hos Tyrkerduen findes en lignende lyd: *grøgrøgrøgrø*, der er mere snerrende end Skoggerduens. (BODENSTEIN 1949, p. 113).

Tyrkerduen, der oprindeligt hører hjemme i de åbne, opdyrkede egne i de mere tørre dele af Forindien, har tilsyneladende allerede for flere hundrede år siden begyndt at brede sig både mod øst og vest. Omkring 1930 nåede den Balkanhalvøen og i løbet af de sidste 15-20 år har den bredt sig med en utrolig hastighed mod nord og vest i Europa. Her skal kun i meget korte træk gives nogle data for dens fremtrængen. Derudover henvises til den meget righoldige litteratur om dette spørgsmål, især de sammenfattende oversigter fra de senere år (SCHÜZ 1948, BODENSTEIN 1949, STRESEMANN 1950). I 1936 havde den nået Ungarn, 1938 den østrigske grænse, 1939 det nord-

lige Jugoslavien og det sydlige Czechoslovakiet, 1943 Rumænien, 1947 Sydtyskland og Venedig, 1948 til Hannover, 1949 den tyske østersøkyst vest for Rügen og den vestlige rhinbred ved Mainz; 1949 angives den også fra Husum, Slesvig (DUNKELMANN 1950). KUHK (1949) anfører endog Norge, men det kan dog ikke bekræftes (H. HOLGERSEN in litt.). I Schweiz menes den at være hørt i 1949 (W. HALLER, 1949). Det er karakteristisk for Tyrkerduens fremtrængen, at det begynder med, at der i en egn viser sig nogle få fugle, der forsvinder igen. Senere dukker der nogle flere fugle op, og der danner sig nogle små kolonier, der ofte opgives igen under den videre fremtrængen. Den foretrækker åben skov, parker og frugtplantager og er ofte truffet inde i byer. Den slår sig ofte ned i nærheden af menneskeboliger og indfinder sig i hønsegårde for at søge føde. Den er standfugl og strejfer højst lidt omkring i småflokke om vinteren. Selv ved stærk frost trækker den ikke bort. Den er således iagttaget i Czechoslovakiet i januar måned ved -17° C. (MÜLLER-USING 1949). Den har flere kuld om året og lader sin kurren høre meget hyppigt undtagen i fældetiden og om vinteren. Den vil rimeligvis snart begynde at yngle her i landet.

Da den Stribede Ryle og Tyrkerduen er vanskelige at kende i naturen, er det heldigt, at de er blevet fanget, så at vi ovenikøbet havde levende beviser for deres forekomst i Danmark. Begge fuglene, der i nogen tid var anbragt i Zoologisk Have i København, er senere indgået i Zoologisk Museums samlinger.

Efter artiklens trykning er et nyt fund af Tyrkerdue gjort i Jylland. Et eksemplar fangedes levende af fisker ERNST FRICK, Nr. Lyngvig, ca. 10. 10. 1950, ombord på hans kutter 3 sømil udfør Nymindegab. Fuglen befinder sig i nu Svendborg Zool. Museum. (Sydfyns Dagblad 21. 10. 1950).

Red.

SUMMARY IN ENGLISH

Two species new for Denmark: the American Pectoral Sandpiper (*Calidris melanotos* (Vieill.)) and the Indian Ring Dove (*Streptopelia d. decaocto* (Friv.)).

On an embanked territory near Copenhagen a trap has been set up for ringing of migratory birds, especially waders and ducks. An American Pectoral Sandpiper (*Calidris melanotos* (Vieill.)) in company with Common

Sandpipers (*Actitis hypoleucos* (L.)) and Wood Sandpipers (*Tringa glareola* L.) was caught here on July 21, 1950.

In the beginning of July, 1950, a female Indian Ring Dove (*Streptopelia decaocto* (Friv.)) was observed in a flock of domestic Ring Doves (*Streptopelia roseogrisea* (Sundev.)) at liberty in a garden at Holstebro in North West Jutland. It mated with a male domestic Ring Dove and was caught later on. About 10 days later, another female Indian Ring Dove arrived at the same place and mated with a male domestic Ring Dove. This pair were caught and later two hybrids between domestic Ring Dove and Indian Ring Dove were hatched. On August 16 an Indian Ring Dove was observed sitting on a road about 15 miles west of Holstebro. On August 22 a male Indian Ring Dove was seen together with the domestic Ring Doves, showing interest in the females. Early in Oct. 1950 a specimen was caught on a fishing-boat 3 miles off Nymindegab, Jutland. In the near future, there will certainly be Danish records of breeding of this species, because it has been rapidly spreading over Europe in a northerly and westerly direction during the last 15-20 years, and is now breeding in the southern and the central parts of Germany.

Both the American Pectoral Sandpiper — an adult male — and one of the female Indian Ring Doves were exhibited in the Zoological Gardens of Copenhagen, and are now in the collections of the Zoological Museum of Copenhagen.

Literatur.

- BODENSTEIN, G. 1949: Zur Ethologie und Biologie der Türkentaube (*Streptopelia d. decaocto* Friv.). — Orn. Beobachter **46**, p. 107—116.
- DUNKELMANN, U. 1950: Türkentaube in Schleswig. — Orn. Mitt. **2**, p. 75.
- HALLER, W. 1949: Feststellung der Türkentaube in der Schweiz. — Orn. Beobachter **46**, p. 130.
- HARTERT, E. 1912—21: Die Vögel der paläarktischen Fauna **2**.
- KUHK, R. 1949: Erste Brutnachweise und weitere Vorkommen der Türkentaube (*Streptopelia decaocto*) in Deutschland. — Die Vogelwarte **2**, p. 110—111.
- MÜLLER-USING, D. 1949: Zum Verhalten der Türkentaube im Mittwinter. — Orn. Berichte **2**, p. 51—52.
- SCHAANNING, H. THO, 1924: Alaska-snipen, *Erolia maculata* (Vieillot 1819). Ny for Norges Fuglefauna. — Norsk Orn. Tidsskr. Serie **2**, p. 35—36.
- SCHÜZ, E. 1948: Zum Vordringen der Türkentaube (*Streptopelia decaocto*). — Die Vogelwarte **1**, p. 41—42.
- STRESEMANN, E. 1950: Bruten der Türkentaube in Deutschland. — Orn. Berichte **2**, p. 98—103.
- 1950: Weitere Nachweise der Türkentaube aus Deutschland. — Orn. Berichte **2**, p. 52—53.
- TUCKER, B. W. m. f. 1949: The Immigration of American Pectoral Sandpiper in the Autumn of 1948. — Brit. Birds **42**, p. 135—143.
- WITHERBY, H. F. 1949: The Handbook of British Birds **4**.